

ISSN 2617-5932

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК. СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ
- ECONOMIC HERALD. SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION
- UNIVERSITY OF STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Випуск 5 2020

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
ШЕВЧУК ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)

Заступники головного редактора:
МАЦЕЛЮХ НАТАЛІЯ ПЕТРІВНА,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
ОНИШКО СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)

Відповідальний секретар:
ДРУЖИНСЬКА НАТАЛІЯ СЕРГІЙВНА,
кандидат економічних наук, УДФСУ (Україна)

Редакційна колегія:
АНДРУЩЕНКО ВОЛОДИМИР ЛЕОНІДОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
БЕЛІНСЬКА ЯНІНА ВАСИЛІВНА,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
БЕРЕСЛАВСЬКА ОЛЕНА ІВАНІВНА,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
БОЯРКО ІРИНА МИКОЛАІВНА,
доктор економічних наук, доцент, ДВНЗ «Університет банківської справи» (Україна)
ЗАЛІЗКО ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ІЛЬІН ВАЛЕРІЙ ЮРІЙОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
КАРПЕНКО ЛІДІЯ МИКОЛАІВНА,
доктор економічних наук, професор, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Україна)
КОВАЛЕНКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
КОЛЯДА ТЕТЬЯНА АНАТОЛІІВНА,
кандидат економічних наук, с.н.с., доцент, УДФСУ (Україна)
КРАСВЬСЬКИЙ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ,
доктор економічних наук, доцент, УДФСУ (Україна)
ЛІСОВИЙ АНДРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
МАРТИНЕНКО ВАЛЕНТИНА ВІТАЛІІВНА,
кандидат економічних наук, доцент, УДФСУ (Україна)
ОЛЕШКО АННА АНАТОЛІІВНА,
доктор економічних наук, професор, Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
ОСМЯТЧЕНКО ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
ПАСІЧНИК ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
ПАШКО ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
ПІЛИПІВ ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Україна)
РІППА СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
СТЕЖКО НАДІЯ ВОЛОДИМИРІВНА,
доктор економічних наук, доцент, УДФСУ (Україна)
ТКАЧЕНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА,
доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ШВАБІЙ КОСТЯНТИН ІВАНОВИЧ,
доктор економічних наук, професор, УДФСУ (Україна)
DZWIGOL-BAROSZ MARIOLA, Ph.D., Associate Professor, Silesian University of Technology (Польща)
GÓRAL JUSTYNA, PhD, Assistant Professor (Польща, м. Варшава)
GOZORA VLADIMÍR, Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD., MBA (Словаччина, м. Братислава)
MIŚKIEWICZ RADOŚLAW, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Silesian University of Technology (Польща)
NOWAK DARIUSZ, Dr. hab., Professor, Poznań University of Economics and Business (Польща, м. Познань)
SÍPKO JURAJ, Prof. Ing., PhD., MBA (Словаччина, м. Братислава)

ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ

До друку приймаються статті українською, російською та англійською мовами, що відповідають тематиці видання й містять наукові результати, не опубліковані раніше.
Матеріали подаються в роздрукованому вигляді на адресу журналу та надсилаються в електронному вигляді на e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

СУПРОВІДНІ ДОКУМЕНТИ

- 1. Рекомендація статті до друку** (для авторів без наукового ступеня) підписана фахівцем з науковим ступенем і завірена підписом та печаткою установи, яка є зовнішньою щодо Університету ДФС України, та установи, де працює автор (автори) статті.
- 2. Відомості про автора:**
 - прізвище, ім'я, по батькові (повністю) українською, російською та англійською мовами;
 - посада;
 - назва установи/навчального закладу;
 - науковий ступінь;
 - вчене звання; контактні телефони автора;
 - e-mail;
 - поштова адреса.

СТРУКТУРА ПУБЛІКАЦІЇ

- Наукові статті, що подаються до журналу, повинні обов'язково містити такі неодмінні елементи:**
1. Індекс УДК (на початку статті ліворуч, напівжирним шрифтом).
 2. Прізвище та ініціали автора(-ів) (праворуч, напівжирним шрифтом українською мовою).
 3. Науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи (повністю) (українською, російською та англійською мовами).
 4. E-mail автора(-ів).
 5. ORCID ID автора(-ів).
 6. Назва статті українською, російською та англійською мовами.
 7. Стаття: 1) формулювання мети статті (постановка завдання); 2) постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; 3) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор. Важливо виділити невирішені частини загальної проблеми, які саме досліджуються у статті; 4) виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів; 5) висновки з цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямі.
 8. Список використаних джерел та його транслітерація (References) в алфавітному порядку.
 9. Анотація до статті: прізвище та ініціали автора(-ів) (українською, російською та англійською мовами) та текст анотації українською, російською та англійською мовами: мовою статті – не менш 500 знаків; англійською чи українською (якщо стаття написана не цими мовами) – не менше 1800 знаків, включаючи ключові слова.
 10. Ключові слова українською, російською та англійською мовами (5–7 слів або словосполучень).

КОМП'ЮТЕРНИЙ НАБІР

Загальний обсяг статі не повинен перевищувати 15 сторінок машинописного тексту.
Стаття подається у форматі MS Word 97-2003 (*.doc) або (*.rtf); поля по 20 мм; шрифт – Times New Roman; керель – 14; інтервал – 1,5; відступ – 1,25.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформляється за правилами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». References - транслітеровані список цих же джерел, оформляється в стилі APA (American Psychological Association Style). Транслітерацію слід здійснювати відповідно до правил, прописаних у Постанові КМУ від 27 січня 2010 р. № 55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею».

ТАБЛИЦІ, СХЕМИ, МАЛЮНКИ

- 1. Таблиці, схеми, малюнки** повинні мати посилання за текстом, бути пронумеровані, мати заголовок (назву, підпис) та посилання на джерело.
- 2. Ілюстративний матеріал** має бути компактным та мати чітке зображення; написи на ілюстраціях і підписи до них мають бути подані мовою статті.
- 3. Формули** подають за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation. Формули повинні бути пронумеровані.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРА

- Відповідальність за зміст статті несе автор.**
1. Автор зобов'язаний ретельно вичитати рукопис і підписати його на останній сторінці. Редакційна колегія може скорочувати й редагувати матеріал за погодженням з автором.
 2. Автор підтверджує, що матеріал статті є виключно власним оригінальним дослідженням, оформлений із дотриманням правил цитування та посилань.
 3. Автор підтверджує, що в матеріалах статті не містяться відомості, заборонені до опублікування.
 4. Автор підтверджує, що надані до друку матеріали раніше не публікувались в інших виданнях та містять достовірну інформацію.

РОЗМІЩЕННЯ МАТЕРІАЛІВ

Повнотекстові версії номерів журналу представлені:

- на сайті УДФСУ за адресою: www.nusta.edu.ua;
- на сайті Наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» за адресою: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/index>;
- на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України за адресою: www.irbis-nbuv.gov.ua

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ
ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
(УДФСУ)

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

**СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК
ОПОДАТКУВАННЯ
ВИПУСК 5 2020**

Журнал внесено до Переліку наукових
фахових видань України в галузі економічних наук
(категорія «Б»)
Наказом МОН України від 15.10.2019 р. № 1301

*Засновник, видавець
та виготовлювач
Університет державної фінансової
служби України*

Заснований у 2017 р.,
є правонаступником Наукового вісника
Національного університету державної
податкової служби України
(економіка, право)

Адреса редакції та видавця:
Україна, 08201, м. Ірпінь,
вул. Університетська, 31,
Університет ДФС України
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

**Рекомендовано до друку
Вченою радою
Університету ДФС України
(протокол № 6 від 28.05.2020)**

**Свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого засобу
масової інформації
(Серія KB №22277-12177P від 02.08.2016)**

*У разі передруку матеріалів
посилання на журнал
«Економічний вісник.
Серія: фінанси, облік,
оподаткування»
обов'язкове*

**Виходить у міру накопичення
матеріалу
© Університет ДФС України, 2020**

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

Науковий фаховий журнал

Випуск 5

Засновник, видавець: Університет державної фіскальної служби України
Заснований 2017 року, є правонаступником Наукового вісника Національного університету
державної податкової служби України (економіка, право)
Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)
Мови видання: українська, російська, англійська
Свідцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ 22277-12177 Р від 02.08.2016
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної
служби України (протокол № 6 від 28.05.2020)
Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б)
в галузі економічних наук наказом МОН України від 15.10.2019 № 1301

Редакційна колегія: д.е.н., професор О. А. Шевчук (голов. ред.), д.е.н., професор Н. П. Мацелюх (заст. голов. ред.); д.е.н., професор С. В. Онішко (заст. голов. ред.); к.е.н. Н. С. Дружинська (відп. секр.); д.е.н., професор В. Л. Андрущенко; д.е.н., професор Я. В. Белінська; д.е.н., професор О. І. Береславська; д.е.н., доцент І. М. Боярко; д.е.н., професор В. Д. Залізко; д.е.н., професор В. Ю. Льїн; д.е.н., професор Л. М. Карпенко; д.е.н., професор Ю. М. Коваленко; к.е.н., с.н.с., доцент Т. А. Коляда; д.е.н., доцент В. М. Красевський; д.е.н., професор А. В. Лісовий; к.е.н., доцент В. В. Мартиненко; д.е.н., професор А. А. Олешко; д.е.н., професор В. О. Осмятченко; д.е.н., професор Ю. В. Пасічник; д.е.н., професор П. В. Пашико; д.е.н., професор В. В. Пилипів; д.е.н., професор С. П. Пітта; д.е.н., доцент Н. В. Стежко; д.е.н., професор Н. В. Ткаченко; д.е.н., професор К. І. Швабій; Ph.D., Associate Professor Dźwigoł-Barosz Mariola (Польща); PhD, Assistant Professor Góral Justyna (Польща); Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD. Gozora Vladimir (Словаччина); Ph.D. (Economics), Associate Professor Miśkiewicz Radosław (Польща); dr hab., Profesor Nowak Dariusz (Польща); Prof. Ing., PhD. Sipko Juraj (Словаччина).

Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий фаховий журнал / редкол. : О. А. Шевчук (голов. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. – Випуск 5. – 192 с.

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам економіки.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень з питань теорії і практики фінансів, бухгалтерського обліку, оподаткування та інших напрямів економічної науки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями у сфері економіки.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

Науковим статтям, опублікованим у журналі, присвоюється індекс DOI (Digital Object Identifier) – ідентифікатор цифрового об'єкта.

Журнал розміщено в профільних міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакція журналу веде систематичну роботу щодо включення наукового фахового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія проводить роботу щодо входження журналу у Scopus та Web of Science.

Адреса редакції:

вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08201, Україна
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Під час посилання на матеріали наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ekonomiczny Visnyk. Seria: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» або «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

Научный специализированный журнал

Выпуск 5

ISSN 2617-5932

УДК 330(05)

Основатель, издатель: Университет государственной фискальной службы Украины
Основан в 2017 году, правопреемник Научного вестника Национального университета государственной
налоговой службы Украины (экономика, право)

Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)

Языки издания: украинский, русский, английский

Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации
Серия КВ 22277-12177 Р от 02.08.2016

Рекомендовано к печати решением Ученого совета Университета государственной
фискальной службы Украины (протокол № 6 от 28.05.2020)

Журнал включен в Перечень научных специализированных изданий Украины (категория Б)
в отрасли экономических наук приказом МОН Украины от 15.10.2019 № 1301

Редакционная коллегия: д.э.н., профессор О. А. Шевчук (глав. ред.), д.э.н., профессор Н. П. Мацелюх (зам. глав. ред.); д.э.н., профессор С. В. Онышко (зам. глав. ред.); к.э.н. Н. С. Дружинская (отв. секр.); д.э.н., профессор В. Л. Андрущенко; д.э.н., профессор Я. В. Белинская; д.э.н., профессор Е. И. Береславская; д.э.н., доцент И. Н. Боярко; д.э.н., профессор В. Д. Зализко; д.э.н., профессор В. Ю. Ильин; д.э.н., профессор Л. Н. Карпенко; д.э.н., профессор Ю. М. Коваленко; к.э.н., с.н.с., доцент Т. А. Коляда; д.э.н., доцент В. Н. Краевский; д.э.н., профессор А. В. Лисовый; к.э.н., доцент В. В. Мартыненко; д.э.н., профессор А. А. Олешко; д.э.н., профессор В. А. Осмятченко; д.э.н., профессор Ю. В. Пасичник; д.э.н., профессор П. В. Паишко; д.э.н., профессор В. В. Пыльтив; д.э.н., профессор С. П. Риппа; д.э.н., доцент Н. В. Стежко; д.э.н., профессор Н. В. Ткаченко; д.э.н., профессор К. И. Шеабуйт; Ph.D., Associate Professor Dźwigol-Barosz Mariola (Польша); PhD, Assistant Professor Góral Justyna (Польша); Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD. Gozora Vladimir (Словакия); Ph.D. (Economics), Associate Professor Miśkiewicz Radosław (Польша); dr hab., Profesor Nowak Dariusz (Польша); Prof. Ing., PhD. Sipko Juraj (Словакия).

Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение :
научный специализированный журнал / редкол. : О. А. Шевчук (глав. ред.) и др. –
Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2020. –
Выпуск 5. – 192 с.

Издание вмещает научные статьи, посвященные актуальным проблемам экономики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований по вопросам теории и практики финансов, бухгалтерского учета, налогообложения и других направлений экономической науки.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется научными исследованиями в сфере экономики.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

Научным статьям, опубликованным в журнале, присваивается индекс DOI (Digital Object Identifier) – идентификатор цифрового объекта.

Журнал размещен в профильных международных наукометрических базах данных, репозиториях и поисковых системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышения рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. Сейчас редколлегия проводит работу по вхождению журнала в Scopus и Web of Science.

Адрес редакции:

ул. Университетская, 31
г. Ирпень, Киевская обл., 08201, Украина
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Во время ссылки на материалы научного журнала «Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение» нужно использовать транслитерируемое название «Ekonomichnyi Visnyk. Seria: Finansy, Oblik, Opodatkuвання» или «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Университет государственной фискальной
службы Украины, 2020

ECONOMIC HERALD

SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION

The Scientific Professional Journal

Release 5

ISSN 2617-5932
UDC 330(05)

Founder, publisher and manufacturer: University of the State Fiscal Service of Ukraine
The scientific journal was founded in 2017. The journal is the successor of the journal *Scientific Bulletin of the National University of State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)*

Continued edition (released with the accumulation of material)

Language of publication: Ukrainian, Russian, English

The certificate of state registration of the print mass media: KB 22277-12177 P, 02.08.2016

Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the Academic Council of University of the SFS of Ukraine (Protocol № 6, 28.05.2020)

The journal is licensed as academic, professional journal (category B) in all economic sciences
(Decree of Ministry of Education and Science of Ukraine: № 1301, issued 15.10.2019)

Editorial Board: Dr. of Economics, Professor *Oleg Shevchuk* (Editor-in-chief); Dr. of Economics, Professor *Svitlana Onyshko* (deputy Ed.); Dr. of Economics, Professor, *Nataliia Matseliukh* (deputy Ed.); Ph.D. in Economics, *Nataliia Druzhynska* (resp. secr.); Dr. of Economics, Professor *Volodymyr Andruschchenko*; Dr. of Economics, Professor, *Yanina Belinska*; Dr. of Economics, Professor *Olena Bereslavska*; Dr. of Economics, Associate Professor *Iryna Boiarko*; Dr. of Economics, Professor *Vasily Zalizko*; Dr. of Economics, Professor *Valerij Ilin*; Dr. of Economics, Professor *Lidiia Karpenko*; Dr. of Economics, Professor *Yuliia Kovalenko*; Ph.D. in Economics, Associate Professor *Tetiana Koliada*; Dr. of Economics, Associate Professor *Volodymyr Kraevsky*; Dr. of Economics, Professor *Andrii Lisovyi*; Ph.D. in Economics, Associate professor *Valentyna Martynenko*; Dr. of Economics, Professor *Anna Oleshko*; Dr. of Economics, Professor *Volodymyr Osmiatchenko*; Dr. of Economics, Professor *Yurii Pasichnyk*; Dr. of Economics, Professor *Pavlo Pashko*; Dr. of Economics, Professor *Vitalii Pylypiv*; Dr. of Economics, Professor *Serhii Rippa*; Dr. of Economics, Associate Professor *Nadiia Stezhko*; Dr. of Economics, Professor *Nataliia Tkachenko*; Dr. of Economics, Professor *Kostiantyn Shvabii*; Ph.D., Associate Professor *Dzwigol-Barosz Mariola* (Poland); Ph.D., Assistant Professor *Góral Justyna* (Poland); Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. Ph.D. *Gozora Vladimir* (Slovakia); Ph.D. (Economics), Associate Professor *Miśkiewicz Radosław* (Poland); Dr/ hab., Profesor *Nowak Dariusz* (Poland); Prof. Ing., PhD. *Sipko Juraj* (Slovakia).

Economic herald. Series: finance, accounting, taxation : the Scientific Professional Journal / Editorial Board : O. A. Shevchuk (Editor-in-chief) and others. – Irpin : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2020. – Release 5. – 192 p.

The publication contains scientific articles, devoted to actual problems of the economy.

The scientific journal was founded to publish the results of scientific research on the theory and practice of finance, accounting, taxation and other areas of economic science.

For researchers, lecturers, graduate students, students and everyone interested in research in the field of economics.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine

DOI (digital object identifier) – the scientific articles are assigned digital object identifier.

The journal is published in international scientometric databases, repositories and search engines: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), Vernadsky National Library of Ukraine.

The editorial board conducts systematic work on integration of the scientific publications in international electronic libraries, catalogs and scientometric databases in order to enter the world scientific information space, increase the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:

31, Universitetskaya str., Irpin, Kyiv region, Ukraine, 08201
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

During the reference to the materials of the scientific journal «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation» you need to use the transliterated title «*Ekonomichnyi Visnyk. Serii: Finansy, Oblik, Opodatkovannia*».

© University of the State Fiscal Service
of Ukraine, 2020

ЗМІСТ

Агрес О. Г., Томашевський Ю. М.

BANCASSURANCE як вигідна модель співпраці банків
і страхових компаній.....13

Белінська Я. В., Дікарев О. І.

Криптовалюти: сутність, виникнення та закономірності
поширення і ціноутворення.....22

Борейко Н. М., Параниця С. П.

Фіскальний інтерес держави як об'єкт податкової безпеки.....33

Гуріна Н. В.

Економічна сутність криптовалюти як методологічна
передумова відображення її в бухгалтерському обліку.....42

Гурочкіна В. В., Будзинська М. С.

Циркулярна економіка: українські реалії та можливості
для промислових підприємств.....52

Джрагацпаян В. А., Постикіна Є. Г.

Вплив державного боргу на фінансову безпеку країни.....65

Дорош Н. І., Гергель К. О.

Бухгалтерський облік процесу ліквідації підприємства.....77

Жибер Т. В., Солюпенко Т. В.

Сутнісно-правові аспекти визначення складових
показника ефективності бюджетної програми на прикладі
фінансування вторинної ланки медичної допомоги.....88

Красвський В. М., Пінчук К. С.

Удосконалення управлінського обліку та
внутрішньогосподарського контролю у будівництві.....98

Ліщенко В. А.

Теоретичні основи грошово-кредитного регулювання
економічного зростання.....108

Новицький В. А.

Податкове стимулювання FinTech-інновацій у платіжних системах.....117

Островерха Р. Е.

Підходи до розвитку бухгалтерського обліку як інформаційної бази управління.....127

Паянок Т. М., Кричфалущій А. І.

Аналіз впливу політичної кризи на хлібопекарське виробництво України.....139

Сторожук Т. М., Малинич Н. В., Пастух Д. Л.

Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства.....148

Тельнов А. С., Решмідлова С. Л.

Розвиток поведінкової економіки у прийнятті
економічних рішень.....160

Яворська О. Г.

Інформаційні елементи інтелектуального капіталу підприємства в умовах цифрової економіки.....	171
--	-----

Яремчук І. В.

Внутрішній аудит ефективності використання бюджетних коштів у закладах охорони здоров'я.....	180
---	-----

Шевчук О. А.

Особливості становлення та розвитку фінансів об'єднаних територіальних громад в Україні.....	190
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Агрес О. Г., Томашевский Ю. М.

Вapassurapce как выгодная модель сотрудничества
банков и страховых компаний.....13

Белинская Я. В., Дикарев А. И.

Криптовалюта: сущность, возникновение и закономерности
распространения и ценообразования.....22

Борейко Н. М., Параница С. П.

Фискальный интерес государства как объект налоговой безопасности.....33

Гурина Н. В.

Экономическая сущность криптовалюты как методологическая
предпосылка отражения ее в бухгалтерском учете.....42

Гурочкина В. В., Бузинская М. С.

Циркулярная экономика: украинские реалии и возможности
для промышленных предприятий.....52

Джрагапаян В. А., Постикина Е. Г.

Влияние государственного долга на финансовую безопасность страны.....65

Дорош Н. И., Гергель К. А.

Бухгалтерский учет процесса ликвидации предприятия.....77

Жибер Т. В., Солоненко Т. В.

Сущностно-правовые аспекты определения составляющих
показателя эффективности бюджетной программы на примере
финансирования медицинской помощи вторичного звена.....88

Краевский В. Н., Пинчук Е. С.

Совершенствование управленческого учета и внутрихозяйственного
контроля в строительстве.....98

Лищенко В. А.

Теоретические основы денежно-кредитного регулирования
экономического роста.....108

Новицкий В. А.

Налоговое стимулирование FINTECH инноваций в платежных системах.....117

Островерхая Р. Э.

Подходы к развитию бухгалтерского учета как
информационной базы управления.....127

Паянок Т. Н., Крычфалущий А. И.

Анализ влияния политического кризиса на хлебопекарское
производство Украины.....139

Сторожук Т. М., Малинич Н. В., Пастух Д. Л.

Влияние структуры капитала на финансовую устойчивость предприятия.....148

Тельнов А. С., Решмилова С. Л.

Развитие поведенческой экономики в принятии экономических решений.....160

Яворская О. Г.

Информационные элементы интеллектуального капитала
предприятия в условиях цифровой экономики.....171

Яремчук И. В.

Внутренний аудит эффективности использования бюджетных
средств в учреждениях здравоохранения.....180

Шевчук О. А.

Особенности становления и развития финансов объединенных
территориальных общин в Украине.....190

CONTENTS

Agres O. H., Tomashevskiy Yu. M.

Bancassurance as a Profitable Model of Cooperation Between Banks
and Insurance Companies.....13

Belinska Ya. V., Dikarev A. I.

Cryptocurrencies: Essence, Origin and Regularities of Distribution and Pricing.....22

Boreiko N. M., Paranytsia S. P.

The Fiscal Interest of the State as a Facility of Tax Security.....33

Hurina N. V.

Economic Essence of Cryptovoluty as a Methodological Prerequisite
for Its Reflection in Accounting.....42

Hurochkina V. V., Budzynska M. S.

Circular Economy: Ukrainian Realities and
Opportunities for Industrial Enterprises.....52

Dzhragatspanian V. A., Postykina Ye. H.

The Impact of State Debt on the Country Financial Security.....65

Dorosh N. I., Herhel K. O.

Accounting of Liquidation Processes of Enterprise.....77

Zhyber T. V., Solopenko T. V.

Essential and Legal Aspects of Determining an Effectiveness
Indicator of Budget Program Components by the Example
of Secondary Level Medical Care Financing.....88

Kraevsky V. M., Pinchuk K. S.

Improvement of Management Accounting and
Internal Economic Control in Construction.....98

Lishchenko V. A.

Theoretical Fundamentals of Cash and Credit Regulation
of Economic Growth.....108

Novytskyi V. A.

Fiscal Stimulation of FINTECH Innovations in Payment Systems.....117

Ostroverha R. E.

Approaches to the Development of Accounting
as an Information Basis for Management.....127

Payanok T. N., Krychfalushii A. I.

Analysis of Influence of Political Crisis on a Panification is in Ukraine.....139

Storozhuk T. M., Malynych N. V., Pastukh D. L.

The Effect of Capital Structure on the Financial Stability of the Enterprise.....148

Telnov A. S., Reshmidilova S. L.

Development of Behavioral Economy is in Acceptance
of Economic Decisions.....160

Yavorska O. G.

Information Elements of the Intellectual Capital of the Enterprise in the Conditions of Digital Economy.....	171
---	-----

Yaremchuk I. V.

Internal Audit of the Effectiveness of the Use of Budgetary Funds in Health Care Institutions.....	180
---	-----

Shevchuk O. A.

Features of Formation and Development of Finances of the United Territorial Communities in Ukraine.....	190
--	-----

УДК 657.4: 338.32

JEL L74, M40, O10, O33

DOI 10.33244/2617-5932.5.2020.98-107

В. М. Краєвський,*д.е.н., професор**e-mail: kraevskyyv@ukr.net***ORCID ID 0000-0003-3513-3666;****К. С. Пінчук,***Університет ДФС України**e-mail: k_pinchuc@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-5160-8126**

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ У БУДІВНИЦТВІ

Ефективно налагоджений управлінський облік та внутрішньогосподарський контроль у будівництві є базою для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень. Обґрунтовано організаційно-методичні аспекти будівництва, що впливають на побудову системи обліку та внутрішньогосподарського контролю. Доведено, що для запобігання порушень у будівництві потрібно посилити узгодженість між управлінським обліком і внутрішньогосподарським контролем. Визначено, що ефективно налагоджена система управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволить приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Ключові слова: управлінський облік, внутрішньогосподарський контроль, бухгалтер, контролер, будівельно-монтажні роботи, будівництво.

В. Н. Краевский, Е. С. Пинчук. Совершенствование управленческого учета и внутрихозяйственного контроля в строительстве

Эффективно настроенный управленческий учет и внутрихозяйственный контроль в строительстве является базой для принятия экономически обоснованных управленческих решений. Обоснованно организационно-методические аспекты строительства, которые влияют на построение системы учета и внутрихозяйственного контроля. Доказано, что для предотвращения нарушений в строительстве нужно усилить системность взаимоотношений между управленческим учетом и внутрихозяйственным контролем. Определено, что эффективно настроенная система управленческого учета и внутрихозяйственного контроля в строительстве предоставит возможность принимать обоснованные управленческие решения.

Ключевые слова: управленческий учет, внутрихозяйственный контроль, бухгалтер, контролер, строительно-монтажные работы, строительство.

Метою статті є дослідження існуючих проблем та удосконалення організаційно-методичних аспектів управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві.

Постановка проблеми. Конкуренція і ризик у новій системі господарювання неминучі, а тому їм повинна протидіяти ефективна організація внутрішнього управління підприємством. Доцільність управлінських рішень має прямо пропорційну залежність від достатності, об'єктивності та достовірності отриманої обліково-аналітичної інформації. Особливо це стосується підприємств будівельного комплексу, тому що разом з іншими галузями вони забезпечують економіку України основними засобами.

Будівництво є провідною галуззю економіки, де вирішуються життєво важливі проблеми структурної перебудови матеріальної бази усього виробничого потенціалу країни, а також розвитку невиробничої сфери. Від ефективного функціонування будівельного комплексу багато в чому залежать як темп виходу з глобальної кризи, так і конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Кожне будівельне підприємство та його структурний підрозділ повинен володіти повною інформацією про рівень і структуру поточних витрат на виробництво будівельної продукції. У цих умовах виникає потреба у подальшому удосконаленні системи управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю виконаних будівельно-монтажних робіт у будівництві, що й обумовило актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особлива увага науковців до розвитку управлінського обліку викликана його унікальним значенням для кожного підприємства та галузевими особливостями, які визначають його організацію і провадження. Так, питанням удосконалення формування облікової інформації для різних потреб управління присвятили свої праці як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Зокрема, необхідність й ефективність децентралізації обліку розглядали Дж. Беббінгтон та ін. [11], а свої пропозиції щодо класифікації та систематизації видів обліку надає Е. А. Супрунова [12]. У праці М. Холла [13] піднімаються актуальні проблеми організації системи обліку, яка забезпечить індивідуальні інформаційні потреби зацікавлених осіб. Також серед зарубіжних авторів заслуговують на увагу праці Х. Андерсона, Г. Александера, С. Барнеса, Г. Бірмана, Г. Велша, Р. Г. Еклеса, Я. В. Соколова, М. Фрідмана, Е. Хендріксена, У. Шарпа, С. Шмідта, Р. Шортріджа та інших, в яких висвітлено різні аспекти бухгалтерського обліку й контролю у будівництві.

Ставлення до методики та організації обліку і контролю виконання будівельно-монтажних робіт у вітчизняних учених-економістів різне. Так, професор М. І. Бондар [1] зробив вклад в розвиток методики та організації обліку будівельно-монтажних робіт через удосконалення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Водночас інвестиційна діяльність підприємств включає операції з капітальними та фінансовими інвестиціями, а будівельно-монтажні роботи є складовою капітальних інвестицій. Професор В. М. Диба [4] досліджував організацію обліку й аналізу виконання будівельно-монтажних робіт через операції з необоротними активами. Професор Я. О. Ізмайлов [5] розглядав методику та організацію обліку й аналізу капітального інвестування, що є більш узагальненим процесом, який включає в себе будівельно-монтажні роботи. Професорка С. В. Свірко [8] досліджувала організацію і методику обліку будівельно-монтажних робіт у бюджетних установах, які мають іншу специфіку, ніж приватні суб'єкти господарювання.

Враховуючи напрацювання українських і зарубіжних фахівців з обліку та контролю, варто констатувати, що організаційно-методичні питання, які пов'язані з обліком і

контролем у будівництві, не знайшли однозначного вирішення і потребують більш детального дослідження.

Виклад основного матеріалу. Будівельний комплекс сьогодні – це досить розгалужена, без можливостей управління з єдиного чи декількох центрів велика кількість самостійних господарюючих суб'єктів, що мають свої специфічні особливості та окремі системні цілі. У межах недостатнього будівельного ринку України, за відсутності конкуренції, коли переважну частину будівельних підрядів отримують, минаючи тендери (торги), не відбуваються зміни у напрямі досконалої конкуренції, а також вирівнювання умов функціонування та підвищення суспільних вимог до підрядників. Це визначає істотні як регіональні, так і внутрішньорегіональні відмінності в рівнях цін, зобов'язаннях сторін, рівнях рентабельності, у складі договірних цін, тривалості будівництва і ряді інших факторів.

Складності вивчення аспектів будівництва полягають у різноманітності організаційних і господарських форм процесу будівельного виробництва, великій кількості учасників, що мають різні функціональні цілі і завдання, а також залежно самого процесу будівельного виробництва від природних умов. У процесі будівельного виробництва, як правило, беруть участь: інвестори – замовники – проєктувальник – генпідрядник – спеціальні субпідрядні організації. Крім цих безпосередніх учасників будівельного процесу, у створенні будівельної продукції беруть участь десятки заводів-виробників технологічного устаткування, будівельних машин і матеріалів тощо, кожний з яких прагне насамперед одержання максимально можливого доходу (прибутку).

Будівельна галузь має певні особливості, які притаманні тільки їй, а саме:

- процес виробництва має тривалий термін будівництва, а готова продукція повинна відповідати проєктному рівню вимог замовника;
- процес проєктування передбачає розгляд різних варіантів для вибору найбільш економічно доцільного;
- наявність кошторисів у вигляді калькуляції вартості будівельної продукції;
- продукція будівництва має тривалий термін експлуатації, капіталомістка, матеріаломістка, багатодетальна та складна, має індивідуальний характер, масштабна за обсягом, територіально закріплена, має особливий характер розрахунків за готову продукцію;
- порядок формування договірної ціни на виконання будівельно-монтажних робіт (далі – БМР) має ряд етапів, у склад яких входить кошторисна вартість БМР, що підлягає виконанню генеральним підрядником відповідно до контракту.

Управлінський облік визначають як внутрішній облік, який ведеться для задоволення потреб інформації керівництва всього підприємства та його структурних підрозділів [2; 3; 6]. На відміну від фінансового обліку, який регулюється державою та міжнародними стандартами, управлінський облік регулюється самим підприємством. Основним критерієм організації управлінського обліку є корисність одержуваної інформації для оцінки, контролю й прийняття управлінських рішень. Підприємства й організації організовують управлінський облік виходячи з особливостей діяльності, структури і розмірів підприємств, потреб управління.

Поліпшення економічної роботи на будівельних підприємствах, економія матеріальних, трудових і фінансових ресурсів значною мірою залежать від якісної організації управлінського обліку і, зокрема, від належної організації обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Таким чином, рівень організації обліку все ще

відстає від рівня розвитку виробництва. Таке відставання викликане наявністю ряду недоліків у діючій системі виробничого обліку на будівельних підприємствах. Основними з них є: невідповідність обліку організації і технології виробництва; відсутність науково обґрунтованих нормативів витрат; недосконалість нормативних актів, що регулюють склад собівартості і систему обліку; необґрунтованість вибору варіанта ведення обліку витрат і калькулювання собівартості продукції тощо.

Особливості організації будівельного виробництва і повсюдне затвердження господарського ринкового механізму, який прийнято називати противитратним (тобто спрямованим на гранично можливе зменшення витрат), змушують по-новому поглянути на ряд аспектів давно відомої проблеми собівартості. При цьому необхідно підкреслити, що економічне її значення, незважаючи на переважно «витратну природу» цієї категорії, ні в якому разі не зменшується. На нашу думку, який би не був господарський механізм, відмовитися від зіставлення витрат, що втілюються в собівартість, і результатів роботи колективу неможливо.

Будівельне виробництво характеризує ряд специфічних особливостей, які визначають організаційну систему його обліку та контролю. Одна з головних таких особливостей – нерухомість та територіальна розмеженість будівельної продукції, що передбачає переміщення засобів праці та робочої сили по всіх об'єктах робіт. Іншою особливістю є значна тривалість виробничого циклу, що викликає поступове зростання технічної готовності споруджених об'єктів. Відповідний вплив на організацію обліку та контролю має стан розрахункових операцій замовників з підрядними організаціями. Особливістю в цьому напрямі є розрахунки замовників у результаті повного закінчення будівництва об'єкта пускового комплексу або окремої споруди, що впливає на рівномірність надходження грошових коштів підрядної організації.

На відміну від промислових підприємств, які користуються послугами інших підприємств (енерго-, водопостачання, водовідведення, послуги з ремонту, пусконаладжувальні роботи тощо), будівельні організації вимушені створювати власні допоміжні виробництва.

Дослідження показують, що облік і контроль виконання БМР, їх якість та стан витрат є складовим елементом системи обліку та внутрішньогосподарського контролю підприємства, що поєднує в собі різні елементи управління і використовує їх у процесі вирішення проблем оперативного і стратегічного характеру.

Внутрішньогосподарський контроль БМР у діяльності будівельних підприємств є найважливішою ланкою управління. Такий контроль дає змогу оперативно дізнатися, які напрями діяльності будівельних підприємств є найефективнішими та перспективними, й відповідно до цього скоригувати дії керівництва, спрямувавши їх на використання сприятливих можливостей для отримання якомога більшого прибутку і позитивних результатів діяльності. Необхідність існування досконалої системи внутрішньогосподарського контролю пояснюється ще й суттєвими змінами в організації та методології системи інформаційного забезпечення, що відбувається у зв'язку з процесами тотальної комп'ютеризації сучасних підприємств, у тому числі і будівельних.

На основі різних видів технічної номенклатури об'єктів розроблено класифікацію об'єктів затрат для управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю за відповідними напрямками калькулювання собівартості БМР, що представлена на рис. 1.

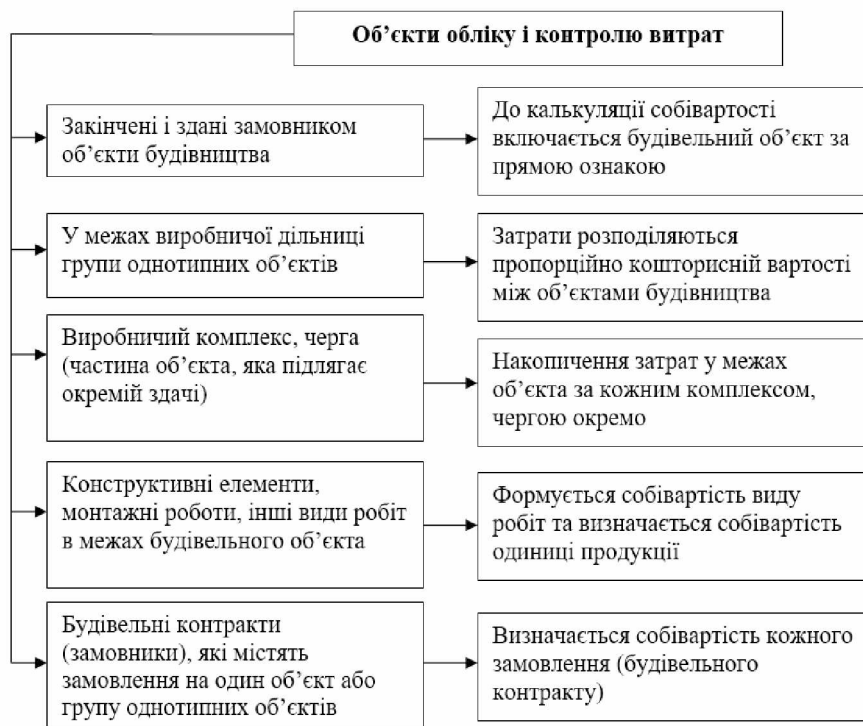

Рис. 1. Класифікація об'єктів управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю витрат за напрямками калькулювання собівартості БМР

Джерело: складено авторами.

Найбільш типовими порушеннями під час здійснення БМР у будівництві (поліпшенні) об'єктів необоротних активів можна вважати:

- виконання будівельно-монтажних робіт та робіт з проєктування нового будівництва і реконструкції підрядними та проєктними організаціями, які не мають ліцензії на виконання таких видів робіт;
- укладання договорів на виконання робіт з порушенням «Правил визначення вартості будівництва»: не вказуються документи, покладені в основу формування ціни, та не обумовлено джерело фінансування й обсяги виконаних робіт;
- неправильне застосування коефіцієнта впливу умов виконання робіт на весь обсяг робіт з урахуванням матеріальних витрат під час розрахунку вартості виконаних робіт за формою КБ-2, що порушує «Ресурсні елементні кошторисні норми на ремонтно-будівельні роботи». Цей коефіцієнт варто застосовувати лише до норм витрат праці робочих, зайнятих на ремонтно-будівельних роботах, та часу експлуатації будівельних машин і механізмів;
- понаднормове списання матеріалів;
- заниження вартості активів (основних засобів) унаслідок необґрунтованого віднесення витрат, пов'язаних з їх реконструкцією, на витрати виробництва замість збільшення вартості;

- віднесення витрат на експлуатацію машин та механізмів на рахунок 23 «Виробництво» внаслідок неякісно оформлених документів замість рахунку 151 «Капітальне будівництво», що призводить до заниження вартості активів (незавершеного будівництва);
- завищення вартості будівельно-монтажних робіт підрядними організаціями;
- зайве списання коштів на видатки всупереч законодавству внаслідок завищення вартості будівельно-монтажних робіт, що виникло за рахунок зайвого включення до вартості робіт витрат на використання машин та механізмів, що не підтверджується первинними документами.

Ведення управлінського обліку та внутрішнього контролю повинно регламентуватися безпосередньо в середині підприємства розробленими положеннями, які затверджені керівництвом. Для контролю й аналізу відхилень від норм за фактичною витратою будівельних матеріалів, заробітної плати у будівництві із зазначенням причин і винуватців використовуються «Відомості». Залежно від типу необхідної інформації бухгалтер (контролер) указує в запиті номер рахунку, період, за який необхідно одержати інформацію, а також розріз аналітичності: за підприємством, структурним підрозділом, замовленням (видом БМР), статтею витрат тощо.

Контролер повинен мати можливість проаналізувати за кожною статтею відхилення від норм, виявити причини відхилень і подати пропозиції щодо вдосконалення використання коштів. Особливо важливо мати інформацію про відхилення вже в процесі виконання БМР. Це дає можливість керівникам підприємства вплинути на процес будівництва з метою економічного використання матеріальних, трудових та інших ресурсів. Для здійснення детального контролю й аналізу непрямих витрат бухгалтер або контролер у міру необхідності може відображати у відомостях аналітичного обліку. Відображення інформації, залежно від потреб, можливе в таких розрізах: за рахунком, кодом аналітичного обліку, статтею витрат, структурним підрозділом, підприємством.

Контролер перевіряє всі статті витрат, аналізує їхнє використання, видає пропозиції щодо раціонального використання коштів за кожною статтею, установлює динаміку перевитрати за статтями витрат. Досить важливо, що бухгалтер (контролер) має можливість оперативно стежити за використанням коштів за кожною статтею витрат і вчасно пропонувати керівникам підприємства необхідні заходи щодо недопущення перевитрати за статтями непрямих витрат. На основі цієї інформації керівник може ухвалити рішення щодо ліквідації причин і факторів, що сприяють появі подібних порушень. Тому в нових умовах господарювання застосування нормативного методу обліку витрат на виробництво актуально й необхідно. Комп'ютеризація відкриває нові технічні можливості для застосування нормативного методу обліку витрат на будівництво й калькулювання собівартості продукції. При цьому нормативні витрати можна показувати в будь-яких аналітичних розрізах з будь-яким ступенем деталізації.

Залежно від цілей контролю бухгалтер (аудитор, контролер) у відомостях може відобразити інформацію в розрізі: основних рахунків, кодів аналітичного обліку (коду виробу, замовлення та ін.), структурних підрозділів тощо.

Для розрахунку й формування витрат, що списують на собівартість БМР за статтями витрат, а також для визначення незавершеного виробництва рекомендовано формувати «Оборотну відомість по виробничих рахунках». Під час формування цієї відомості бухгалтер (контролер) може вибрати інформацію в таких розрізах: до об'єкта обліку (замовлення, виробу та ін.), за статтею витрат, структурним підрозділом, підприємством, рахунком,

субрахунком, кодом аналітичного обліку. Контролер (бухгалтер) також може вказати період, за який необхідно одержати інформацію й номер рахунку. На підставі цієї відомості аналізується наявність незавершеного виробництва й динаміка за необхідний період. Також аналізуються відхилення витрат від нормативних величин і формуються пропозиції щодо вдосконалювання витрати коштів за статтями і напрямками, що впливає на кінцеві фінансові результати. У цілому по підприємству бухгалтер здійснює контроль за статтями витрат з виявленням причин відхилень і факторів, що впливають на їхнє виникнення.

Для одержання інформації, що дозволяє проаналізувати й проконтролювати рух коштів і правильність віднесення витрат на відповідні об'єкти зведеного обліку, а також для аналізу господарської діяльності підприємства рекомендовано формувати «Відомість визначення фактичної собівартості готової продукції».

Важливим моментом контролю є перевірка на правильність віднесення витрат на конкретні об'єкти витрат. Для цього контролер аналізує кожну статтю й у міру потреби відображає необхідну первинну інформацію.

На основі опрацювання літературних джерел [1; 4; 5; 8] обґрунтовано, що для запобігання типовим порушенням в облікових операціях у будівництві було доцільно:

- вживати заходи щодо відшкодування підрядниками сум завищення вартості виконаних робіт;
- посилити контроль з боку адміністрації підприємств за правильністю визначення вартості виконаних робіт та витрачання інвестиційних коштів від збору за забруднення навколишнього природного середовища;
- посилити контроль за своєчасністю проведення розрахункових операцій у бухгалтерському обліку капітального будівництва;
- впорядкувати роботу з прийняття наказів по підприємствах, своєчасного ознайомлення з ними та притягнення до дисциплінарної або матеріальної відповідальності посадових осіб, які допустили порушення фінансової дисципліни.

Застосування системного підходу до визначення шляхів удосконалення важливих аспектів управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволяє досягти:

- синхронізації роботи облікової, аналітичної, прогностичної, контрольної та управлінської ланок на усьому ланцюжку обґрунтування і прийняття рішень у сфері будівництва;
- налагодження якісного контролю за дотриманням інвестиційних та інших договірних зобов'язань через полегшення доступу до потрібної обліково-аналітичної інформації з належним ступенем достовірності;
- оперативного реагування на критичні відхилення в умовах і наслідках господарської діяльності будівельного підприємства;
- запобігання непередбачуваним збоям і помилкам у процесі здійснення будівництва та їх документального оформлення.

Висновки. Доведено, що належним чином врегульована організація та якісне методичне забезпечення управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю забезпечать достовірне отримання інформації для прийняття управлінських рішень, ефективного управління та виявлення резервів у будівництві. Обґрунтовано, що методика управлінського обліку і внутрішньогосподарського обліку будівельно-монтажних робіт залежить від організаційних і господарських форм процесу будівельного виробництва,

великої кількості учасників, самого процесу будівельного виробництва та від природних умов.

Застосування системного підходу для удосконалення управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволить: синхронізувати роботу облікової, аналітичної, прогностичної, контрольної та управлінської ланок на усьому ланцюжку обґрунтування і прийняття рішень; налагодити якісний контроль за дотриманням договірних зобов'язань через полегшення доступу до потрібної обліково-аналітичної інформації з належним ступенем достовірності; оперативно реагувати на критичні відхилення в умовах і наслідках господарської діяльності будівельного підприємства; запобігти непередбачуваним збоєм і помилкам у процесі здійснення будівництва.

Розглянуті проблеми управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень у напрямі вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу і контролю діяльності будівельних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 256 с.
2. Організація бухгалтерського обліку: підручник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2002. 592 с.
3. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч.-практ. посіб. К.: Лібра, 2004. 880 с.
4. Диба В. М. Облік та аналіз необоротних активів: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 228 с.
5. Ізмайлов Я. О. Облік і аналіз капітальних інвестицій: організація і методика (на матеріалах гірничо-збагачувальних підприємств): дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2009. 177 с.
6. Кужельний М. В. Організація обліку: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Кузьмінський Ю. А. Обліково-аналітичні можливості системи бухгалтерського (фінансового) обліку в забезпеченні управління ризиками. Київ: КНЕУ, 2017. 30–33 с.
8. Свірко С. В. Модернізація бюджетного обліку як інструмент успішної інтеграції національної економіки до світового господарства. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 5(155). С. 478–484.
9. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 578 с.
10. Сторожук Т. М. Облікова політика підприємства. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. 240 с.
11. Bebbington, J., Russell, S., Thomson, I. (2017). Accounting and sustainable development: Reflections and propositions. *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 48. P. 21–34. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.06.002>
12. Suprunova, E. (2018). Transformation of new types accounting in the context of globalization and digitalization of the economy. *International Accounting*. Vol. 21 issue 8. P. 870–886. Retrieved from: <https://doi.org/10.24891/ia.21.8.870>
13. Hall, M., O'Dwyer, B. (2017). Accounting, non-governmental organizations and civil society: *The importance of nonprofit organizations to understanding accounting, organizations and society*. Vol. 63. P. 1–5. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2017.11.001>

14. Хэндриксен Э. С., Ван Бреда М. Ф. Теория бухгалтерского учёта: пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 1997. 576 с.
15. International accounting standart. URL: <http://www.eifrs. Ifrs.org/>

REFERENCES

1. Bondar, M. I. (2008). *Investycyjna diyalnist: metodyka ta organizaciya obliku i kontrolyu* [Investment activity: accounting and control methodology and organization: monograph]. Kyiv. KNEU. 256 p. [in Ukrainian].
2. Butynec, F. F. (2002). *Organizaciya buxgalterskogo obliku* [Organization of accounting: a textbook]. Zhytomyr. Ruta. 592 p. [in Ukrainian].
3. Golov, S. F. (2004). *Buxgalterskyj oblik ta finansova zvitnist za mizhnarodnymy standartamy* [Accounting and Financial Reporting by International Standards: Study-Practice. tool]. Kyiv: Libra. 880 p. [in Ukrainian].
4. Dyba, V. M. (2008). *Oblik ta analiz neoborotnyx aktyviv* [Accounting and analysis of fixed assets: monograph]. Kyiv. KNEU. 228 p. [in Ukrainian].
5. Izmaylov, Ya. O. (2009). *Oblik i analiz kapitalnyx investycij: organizaciya i metodyka (na materialax girnycho-zbagachuvalnyx pidpryyemstv)*. [Accounting and analysis of capital investments: organization and methodology (on materials of mining and concentrating enterprises)] dissertation PhD. 08.06.04. Kyiv. 177 p. [in Ukrainian].
6. Kuzhelnyj, M. V. (2010). *Organizaciya obliku* [Accounting organization: a textbook]. Kyiv. Centr uchbovoyi literatury – Center for Educational Literature. 352 p. [in Ukrainian].
7. Kuzjminskyj, Jurij. (2017). *Oblikovo-analitychni mozhyvosti systemy bukhgalterskogo (finansovogo) obliku v zabezpechenni upravlinnja ryzykamy* [Accounting and analytical capabilities of the system of accounting (financial) accounting in the provision of risk management]. Kyiv: KNEU, 2017. 30–33 p. [in Ukrainian].
8. Svirko, S. (2014). Modernization of budget accounting as an instrument for the successful integration of the national economy into the world economy. *Actual problems of the economy*. Vol. 5 (155). P. 478–484. [in Ukrainian].
9. Sopko, Vasyly. (2000). *Bukhgtalterskyj oblik: Navch. posibnyk* [Accounting: Teaching manual]. Kyiv: KNEU. 578 p. [in Ukrainian].
10. Storozhuk, T. M. (2015). *Oblikova politika pidpryemstva* [Company accounting policy]. Irpin: Nacionalnij universitet DPS Ukrainy. 240 p. [in Ukrainian].
11. Bebbington, J., Russell, S., Thomson, I. (2017). Accounting and sustainable development: Reflections and propositions. *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 48. P. 21–34. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.06.002> [in Eng.].
12. Suprunova, E. (2018). Transformation of new types accounting in the context of globalization and digitalization of the economy. *International Accounting*. Vol. 21 issue 8. P. 870–886. Retrieved from: <https://doi.org/10.24891/ia.21.8.870> [in Eng.].
13. Hall, M., O'Dwyer, B. (2017). Accounting, non-governmental organizations and civil society: *The importance of nonprofit organizations to understanding accounting, organizations and society*. Vol. 63. P. 1–5. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2017.11.001> [in Eng.].
14. Hendricksen E. & Van Breda M. (1997). *Accounting Theory*. Moscow: Finance and Statistics, 576 p. [in Rus.].
15. International accounting standart. URL: <http://www.eifrs. Ifrs.org/>

Volodymyr M. Kraevsky, DSc (Economics), Professor, University of the State Tax Service of Ukraine;

Kateryna S. Pinchuk, Postgraduate student, University of the State Tax Service of Ukraine

Improvement of Management Accounting and Internal Economic Control in Construction

Each construction company, structural unit must have complete information on the level and structure of current costs of production of construction products. In these conditions, there is a need for further improvement of the system of management accounting and internal control of the completed construction works in construction.

Improvement of economic work at construction enterprises, savings of material, labor and financial resources depend to a large extent on the qualitative organization of management accounting and, in particular, on the proper organization of cost accounting and costing of products (works, services). Meanwhile, the level of accounting organization is still lagging behind the level of production development. This backlog is caused by the presence of a number of shortcomings in the current system of production accounting at construction enterprises. The main ones are: mismatch accounting of production organization and technology; lack of scientifically substantiated cost standards; imperfection of normative acts regulating cost composition and accounting system; unreasonableness of the choice of a variant of keeping of the cost accounting and costing of production etc.

The purpose of the article is to investigate the existing problems and to improve the organizational and methodological aspects of management accounting and internal control in construction.

In the course of the research the following methods were used: dialectical, generalization, comparison, system analysis, observation of economic activity, graphic, etc.

It is proved that properly regulated organization and high quality methodological support of management accounting and internal economic control will ensure reliable receipt of information for making management decisions, effective management and identifying reserves in construction. It is substantiated that the method of management accounting and in-house construction and assembly works depends on organizational and economic forms of the process of construction production, a large number of participants, the process of construction production and the natural conditions.

The application of a systematic approach to improve management accounting and internal control in construction will allow: to synchronize the work of accounting, analytical, forecasting, control and management units throughout the chain of justification and decision making; establish quality control over compliance with contractual obligations, by facilitating access to the required accounting and analytical information with the proper degree of certainty; respond promptly to critical deviations in the conditions and consequences of the economic activity of the construction company; prevent unforeseen failures and errors in the construction process.

Key words: managerial accounting, internal control, accountant, controller, construction and installation work, construction.

Стаття надійшла до редакції 13 квітня 2020 року